

C. SZKOŁA PRAWA FRANCUSKIEGO

AGNIESZKA FRĄCKOWIAK-ADAMSKA

Uniwersytet Wrocławski

SZKOŁA PRAWA FRANCUSKIEGO I FRANCUSKIE STUDIA MAGISTERSKIE MASTER PROFESSIONNEL DE DROIT EUROPÉEN ET INTERNATIONAL DES AFFAIRES

Wydział we współpracy z Uniwersytetem Paris Dauphine prowadzi od 2007 roku Szkołę Prawa Francuskiego, a od 2010 roku francuskie studia magisterskie z zakresu europejskiego i międzynarodowego prawa gospodarczego (Master professionnel de Droit Européen et International des Affaires). Istnienie tych programów jest pokłosiem wprowadzonych w 2004 roku trzyletnich kursów prawniczych języków obcych, w tym języka prawniczego francuskiego. Studenci tego ostatniego wyrażali dużą chęć zdobywania wiedzy nie tylko terminologicznej, ale też o samym prawie francuskim. Pod opieką prowadzącej zajęcia dr Agnieszki Frąckowiak-Adamskiej założono przy Katedrze Prawa Międzynarodowego i Europejskiego studenckie koło naukowe prawa francuskiego. Aby zapewnić jak najwyższy poziom nauczania, wydział wystosował propozycje współpracy do kilku uczelni francuskich. Pozytywna odpowiedź nadeszła z prestiżowego uniwersytetu Paris Dauphine¹ od profesora Joëla Monégera, kierownika Instytutu Prawa Dauphine. Podpisano umowę o współpracy przewidującą stworzenie wspólnego programu dydaktycznego, wymianę w ramach programu Erasmus oraz doktoraty co-tutelle.

¹ Uniwersytet Paris Dauphine od 2004 roku ma status *grand établissement*, który pozwala na przeprowadzanie selekcji kandydatów na studia (podczas gdy zwykłe uniwersytety francuskie mają obowiązek przyjmowania wszystkich chętnych). W 2009 roku, jako pierwszy uniwersytet francuski, otrzymała jedną z dwóch najbardziej prestiżowych na świecie akredytacji uczelni biznesowych — akredytację EQUIS (The European Quality Improvement System) wystawianą przez European Foundation for Management Development (EFMD).

Wspólnym wysiłkiem profesorów Joëla Monégera i Krzysztofa Wójtowicza, dr Agnieszki Frąckowiak-Adamskiej oraz studentów koła prawa francuskiego utworzono, kończący się uzyskaniem certyfikatu obydwu uczelni, kurs francuskiego i europejskiego prawa gospodarczego, tzw. Szkołę Prawa Francuskiego. Zajęcia prowadziło 10 wykładowców z Paris Dauphine oraz wykładowcy z Uniwersytetu Wrocławskiego. Przed każdym wykładem przewidziane było intensywne przygotowanie językowe, obejmujące słownictwo prawnicze z danej dziedziny prawa zapewniane przez wykładowców UW, przede wszystkim mgr. Michała Kazka. Inicjatywa została wsparta również finansowo, przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i Europejskich Republiki Francuskiej (za pośrednictwem Ambasady Francji w Polsce). Sekretarzem Szkoły został Krzysztof Kułak, absolwent kursu języka francuskiego prawniczego. W roku akademickim 2007/2008 naukę podjęło 20 studentów, z czego 16 uzyskało certyfikat, w roku 2008/2009 z 24 studentów certyfikat uzyskało 17.

Po dwóch udanych edycjach podjęto decyzję o nadaniu programowi bardziej zaawansowanej formy — francuskiego magisterium prawa, czyli Master 2². Zamiast tworzyć nowy program, zdecydowano się na zdublowanie³ założonego w 2005 roku przez profesora Joëla Monégera na Paris Dauphine i cieszącego się dużym zainteresowaniem programu Master professionnel Droit Européen et International des Affaires (DEIA) — rocznych specjalistycznych studiów magisterskich pozwalających na zdobycie zaawansowanej wiedzy z europejskiego i międzynarodowego prawa gospodarczego. Studia we Wrocławiu prowadzone według tego samego programu co w Paryżu obejmują prawo instytucjonalne Unii Europejskiej, postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskim Trybunałem Praw Człowieka, unijny rynek wewnętrzny i konkurencji, prawo międzynarodowe prywatne i prawo prywatne porównawcze, stosunki zewnętrzne Unii Europejskiej, prawo transakcji międzynarodowych oraz wyspecjalizowane dziedziny prawa unijnego: prawo podatkowe, prawo własności intelektualnej, prawo spółek, prawo karne, prawa ubezpieczeń społecznych. W ramach studiów przewidziana jest wymiana studentów między Wrocławiem a Paryżem w drugim semestrze, odbycie trzymiesięcznego stażu, a studia kończą się uzyskaniem francuskiego państwowego dyplomu magistra prawa. Studia dostępne są dla studentów, którzy mają za sobą 4 lata studiów prawniczych. Zajęcia prowadzone są w języku francuskim i angielskim. Kadra składa się z wykładowców obydwu uczelni, referendarzy z Trybunału Sprawiedliwości UE, adwokatów i innych ekspertów. Osobą wspierającą współpracę z Wrocławiem w Instytucie Prawa Dauphine została dr Hélène Tissandier. Sekretarzem studiów Master we Wrocławiu jest mgr Agnieszka Guzewicz, absolwentka Szkoły Prawa Francuskiego.

² Studia we Francji podzielone są na trzyletni licencjat oraz studia *Master 1* (odpowiednik polskiego czwartego roku) i *Master 2* (odpowiednik polskiego piątego roku).

³ W formie tzw. *Master délocalisé*.

W październiku 2010 roku nastąpiła inauguracja pierwszej edycji programu M2 DEIA na Uniwersytecie Wrocławskim. Ze względu na to, że studia we Wrocławiu, które odbywały się w trybie weekendowym, przewidywały taki sam program jak w Paryżu, obejmujący ponad 300 godzin zajęć, początkowo studia przewidziane były na cztery semestry (2010–2012). W latach 2010–2012 w ramach programu Master studiowało 13 studentów, w tym pięciu francuskiego pochodzenia. Dyplom magistra prawa otrzymało 11 studentów.

W celu przyciągnięcia studentów francuskich od roku 2012/2013 Master we Wrocławiu trwa również dwa semestry. W roku tym studia we Wrocławiu podjęło 9 osób (5 polskiego i 4 francuskiego pochodzenia). Wszyscy studenci uzyskali dyplom Master, a absolwent z Wrocławia, Benoît Renard, był najlepszym studentem obydwu programów — paryskiego i wrocławskiego. Skład grupy w trakcie trzeciej edycji — w roku 2013/2014 był dobrze zrównoważony — 16 studentów (8 polskiego i 8 francuskiego pochodzenia). Dyplom otrzymali wszyscy studenci i ponownie absolwentka z Wrocławia, Alice Dionisi, była najlepszą studentką programów paryskiego i wrocławskiego. Studenci odbywali staże w międzynarodowych kancelariach i instytucjach w Polsce, Francji, Luksemburgu i Argentynie.

Od roku 2013/2014 działalność wznowiła Szkoła Prawa Francuskiego, tym razem koncentrując się wyłącznie na prawie francuskim konstytucyjnym, cywilnym i gospodarczym. Od tego roku zatem równoległe działają Szkoła i studia Master. W roku 2013/2014 w Szkole uczyło się 16 studentów, a w 2014/2015 — 12 studentów.

Współpraca z Paris Dauphine zaowocowała również na polu naukowym, co dało impuls do zorganizowania na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii UWr dwóch międzynarodowych konferencji w języku francuskim. W roku 2008 odbyła się, objęta patronatem francuskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, konferencja nt. „Europejska przestrzeń sądowa / L’Espace judiciaire européen”, w której udział wzięli specjalizujący się w tej tematyce przedstawiciele środowisk akademickich oraz wysokich instancji sądowych z Polski (sędziowie Trybunału Konstytucyjnego), Francji (sędzia Sądu Kasacyjnego), Belgii, Zjednoczonego Królestwa i z Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (francuski rzecznik generalny Ives Bot). Owocem konferencji jest dwujęzyczna publikacja, stanowiąca wizytówkę Uniwersytetu Wrocławskiego we francuskojęzycznym świecie akademickim.

Ponadto dzięki staraniom profesora Monégera Międzynarodowe Stowarzyszenie Prawa Gospodarczego (Association Internationale de Droit Économique — A.I.D.E), którego jest członkiem, zorganizowało wraz z Wydziałem Prawa, Administracji i Ekonomii UWr konferencję z okazji XXX-lecia tej renomowanej frankofońskiej organizacji. Stowarzyszenie, skupiające znanych specjalistów z prawa gospodarczego z trzydziestu krajów, ze względu na dotychczasową owocną współpracę UWr z Uniwersytetem Paris Dauphine wybrało nasz ośrodek. Konferencja nt. *Crise et droit économique* odbyła się we Wrocławiu w dniach 8–9 li-

stopada 2012 roku. Publikacja w języku francuskim ukazała się w wydawnictwie Larcier w 2014 roku.

W uznaniu za znaczące zasługi w dziedzinie umacniania współpracy naukowej i dydaktycznej UWr z zagranicą w 2010 roku profesor Joël Monéger został uhonorowany złotym medalem UWr. W ten sposób poczet profesorów naszej uczelni uzupełniony został o światowej sławy specjalistę w zakresie prawa gospodarczego i porównawczego, którego prace w języku francuskim, angielskim i hiszpańskim, szczególnie dotyczące prawa konkurencji, europejskiego prawa umów i ekonomicznej analizy prawa, stanowią znaczący wkład w rozwój francuskiego i europejskiego prawa gospodarczego. Docenione zostało również to, że profesor Monéger był wieloletnim kierownikiem Instytutu prawa Dauphine i Centrum Badawczego prawa Uniwersytetu Paris Dauphine (2003–2012), posiadaczem prestiżowego tytułu Katedra Jean Monnet *ad personam*, Honorowym Dziekanem Wydziału Prawa i Ekonomii Uniwersytetu w Orleanie, wiceprzewodniczącym Academic Society for Competition Law (ASCOLA), członkiem zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Gospodarczego (Association Internationale de Droit Économique — AIDE), założycielem i dyrektorem studiów Master 2 „Międzynarodowe i europejskie prawo gospodarcze” na Uniwersytecie Paris Dauphine oraz filii tych studiów na Uniwersytecie Wrocławskim.

Ze względu na przejście na emeryturę profesora Monégera od 2013 roku funkcję dyrektora Master DEIA w Paryżu przejęli profesorowie David Dreyfuss i Juliette Maroger. Planowane jest stworzenie na podstawie programu Master podwójnego dyplomu z Uniwersytetem Wrocławskim.

Dzięki współpracy z Paris Dauphine UWr jest stale obecny we Francji. Od 2011 roku program Master 2 prowadzony na UWr jest uwzględniany w dwujęzycznym przewodniku Ambasady Francji po programach polsko-francuskich. W dniu 26 lutego 2014 roku na WPAiE odbyły się organizowane przez tę Ambasadę oraz Francuską Izbę Przemysłowo-Handlową w Polsce targi „Praca i kariera z Francją” (Salon Etudes et Carrières). Życzliwość i poparcie profesora Joëla Monégera oraz jego następców sprawiły, że współpraca Uniwersytetu Wrocławskiego z jednym z najlepszych francuskich uniwersytetów, Paris Dauphine, oraz innymi frankofońskimi ośrodkami naukowymi, stale się rozwija.

THE SCHOOL OF FRENCH LAW AND FRENCH MASTER STUDIES MASTER PROFESSIONNEL DE DROIT EUROPÉEN ET INTERNATIONAL DES AFFAIRES

Summary

The Faculty runs two leading programs in cooperation with Paris-Dauphine University: the School of French Law (established in 2007) and Master professionnel de Droit Européen et Interna-

tional des Affaires (established in 2010). The School gives students the opportunity to learn about French constitutional, civil and commercial law. The Master provides students with broad knowledge of European and international economic law, inter alia EU constitutional law, judicial protection before CJEU and ECHR, EU internal market, private international law, international commercial transactions, EU tax law.